



Directoraat-Generaal

**Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Fraude en bijz. strafrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum

10 april 2025

Onze referentie

6148860

Bijlage(n)

1

nota

Beslisnota bij kamerbrief beleidsreactie WODC-onderzoek
evaluatie Wet Finec

Bijlage(n)

1. Kamerbrief beleidsreactie WODC-onderzoek evaluatie Wet Finec

1. Aanleiding

Onderzoeksbureau Regioplan heeft in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) een evaluatie uitgevoerd van de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit (Wet Finec). Het onderzoeksrapport is op 18 december 2023 door het WODC openbaar gemaakt. Bij brief van 22 januari 2024 heeft uw voorganger het rapport zonder appreciatie aan de Kamer aangeboden en toegezegd dat een inhoudelijke beleidsreactie naar verwachting in de loop van het jaar naar de Kamer zal worden gezonden. In verband met de demissionaire status van het vorige kabinet en de aangekondigde plannen in het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 van het huidige kabinet op het terrein van witwassen, afpakken crimineel vermogen en corruptie is de inhoudelijke beleidsreactie aangehouden tot na het verschijnen van het regeerprogramma.

Bij deze nota treft u de inhoudelijke beleidsreactie op het WODC-onderzoek en gaat u in op de afdoening van de motie Van der Linde waarin de regering verzocht met wetsvoorstellen te komen om de straffen voor (het meewerken aan of faciliteren van) witwassen te verhogen en de motie van Nispen/Mutluer om een deel van het extra geld voor de nationale veiligheid te bestemmen voor de aanpak van fraude, corruptie en witteboordencriminaliteit.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de inhoud van bijgevoegde brief en verzending van de brief aan de Kamer.

3. Kernpunten

- In de brief geeft u aan dat hoewel het registratieonderzoek met enige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd, de bijdrage van de Wet Finec aan de bestrijding van financieel-economische criminaliteit als overwegend positief kan worden beschouwd. De verruiming kan rekenen op draagvlak van de partijen in de strafrechtketen.
- Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de Wet Finec tot een aantal positieve neveneffecten heeft geleid. Zo zijn de mogelijkheden om onder meer corruptie en witwassen op te sporen vergroot, doordat er meer opsporingsbevoegdheden kunnen worden ingezet en de verjaringstermijn langer is geworden. De langere verjaringstermijn maakt meer internationale samenwerking mogelijk omdat er

meer tijd is voor de langere procedures bij internationale samenwerking. Ook heeft de wet geleid tot meer bewustzijn ten aanzien van maatregelen om corruptie tegen te gaan en het belang daarbij van gedragscodes. Daarnaast lijkt de medewerking van rechtspersonen aan strafrechtelijke onderzoeken te zijn toegenomen vanwege de invoering van het flexibel boeteplafond.

- De strafrechtelijke aanpak van financieel-economische criminaliteit is in de afgelopen jaren vooral gestimuleerd door de aanvullende financiële middelen voor capaciteit en expertiseontwikkeling.
- In reactie op gesignaleerde knelpunten die door de uitvoeringspraktijk worden ervaren, onderneemt u actie.
- Tot slot informeert u de Kamer hoe de aanpak van Finec verder wordt versterkt. Dit vindt plaats via meerdere beleidssporen, waarover u de Tweede kamer zult informeren. Zo heeft u samen met de minister van Financiën de kamer in een brief d.d. 14 mei 2025 geïnformeerd over een nieuwe aanpak voor het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. Ook wordt sinds 2023 een actieplan integrale aanpak online fraude uitgevoerd.

4. Toelichting

De complexiteit van evaluatieonderzoek

De onderzoekers wijzen op de beperkingen die beleidsevaluaties als deze kennen. Dat heeft vooral te maken met de complexiteit van het beleid en de lange ketens van gedragsreacties. Dit zijn kenmerken die ook van toepassing zijn bij het beleid ten aanzien van de bestrijding financieel-economische criminaliteit. Specifiek voor het onderwerp van deze evaluatie komt daar nog als (complicerend) kenmerk bij dat de verandering van het instrumentarium relatief bescheiden is. Een beperkt aandeel van zaken wordt strafrechtelijk afgedaan. Daarnaast zijn er vele (maatschappelijke) factoren van invloed op de doelen die met de wetswijziging worden beoogd, waardoor het effect van verruiming van wetgeving niet losstaand van de contextuele veranderingen kan worden beoordeeld.

De verruimingen

In de Wet Finec zijn de volgende verruimingen opgenomen:

1. snellere beklagprocedure tegen inbeslagneming bij beroep op verschoningsrecht;
2. beperking kostenafrek bij ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel;
3. actualisatie en verzwaring strafmaat ambtelijke corruptie;
4. strafmaatverzwaring niet-ambtelijke corruptie;
5. verruiming strafbaarstelling niet-ambtelijke corruptie;
6. strafmaatverzwaring witwassen;
7. strafbaarstelling witwassen in uitvoering van beroep of bedrijf;
8. invoering flexibel boeteplafond;
9. verzwaring van het gewoonte maken van het overtreden van WED-strafbepalingen;
10. strafbaarstelling misbruik van gemeenschapsgeld.

Knelpunten en verbetermaatregelen

In het evaluatierapport worden enkele knelpunten benoemd die door de uitvoeringspraktijk worden ervaren. Zo nemen de beklagprocedures tegen inbeslagneming van mogelijk verschoningsgerechtigde stukken door verschillende oorzaken nog steeds veel tijd in beslag. In de brief kondigt u aan dat u een rechtsvergelijkend onderzoek laat uitvoeren naar deze problematiek en dat het College van procureurs-generaal inmiddels een aanwijzing heeft vastgesteld

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Fraude en bijz. strafrecht

Datum
10 april 2025

Onze referentie
6148860

n.a.v. een uitspraak van de Hoge Raad. Deze aanwijzing is recent gepubliceerd en zal op 1 juni 2025 in werking treden.

Bij de aanpak van witwassen worden twee knelpunten ervaren. Ten eerste vraagt de opsporing, vervolging en afdoening van witwaszaken specialistische kennis van strafrechtelijke partijen en het opstellen van zaakdossiers kost relatief veel tijd. Daardoor dreigen, zeker in tijden van beperkte personele capaciteit, andere vormen van criminaliteit eerder prioriteit te krijgen. Ten tweede lijken er (onwenselijke) verschillen te zijn in de geëiste en opgelegde straffen voor witwassen. Dit is mogelijk gerelateerd aan het gebruik van verschillende richtlijnen. In de voorliggende brief geeft u aan dat u samen met de minister van Financiën de Kamer op 14 mei 2025 een brief heeft gestuurd over een nieuwe aanpak voor het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. In die brief wordt aangegeven hoe met de bevindingen op het gebied van witwassen, zoals in de onderhavige brief geschetst onder 'Verhoging strafdreiging witwassen en witwassen in uitvoering van beroep en bedrijf', en met de motie Van der Linde zal worden omgegaan.

Tenslotte blijkt uit het rapport dat de verzwaring van het gewoonte maken (bij herhaling plegen) van het overtreden van WED-strafbepalingen en de strafbaarstelling van misbruik van gemeenschapsgeld niet algemeen bekend zijn bij de strafrechtelijke partijen. In de brief geeft u aan dat u dit onder de aandacht zal brengen van de opsporingspartijen.

De bovengenoemde ervaren knelpunten worden opgepakt. Verder geeft u aan dat, teneinde de aanpak van de verschillende vormen van financieel-economische criminaliteit verder te versterken of te verbeteren, er zowel nationaal als in Europees verband wordt gewerkt aan mogelijke nieuwe maatregelen. In het regeerprogramma van 13 september 2024 zijn maatregelen aangekondigd over de aanpak van witwassen, corruptie en het afpakken van crimineel vermogen. Ook wordt er een actieplan integrale aanpak online fraude uitgevoerd en wordt gewerkt aan de implementatie van de Europese Confiscatierichtlijn en de zogenoemde procedure *non conviction based confiscation*. Over de verdere versterking van de aanpak van deze verschillende vormen van financieel-economische criminaliteit zal de Kamer op geëigende momenten nader worden geïnformeerd.

4.1. Politieke context

Motie Berndsen-Jansen (wetsevaluatie effectiviteit na vijf jaar)

Het Kamerlid Berndsen-Jansen heeft op 24 juni 2014 een motie bij de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit ingediend, waarin is verzocht de verruimde mogelijkheden voor de bestrijding van financieel-economische criminaliteit na vijf jaar te evalueren op effectiviteit, uitvoerbaarheid en behaalde resultaten en de Kamer over de uitkomsten te informeren. Rekening houdend met de relatief langere doorlooptijden van strafrechtelijke onderzoeken naar financieel-economische criminaliteit is in 2017/2018 door het onderzoeksbureau APE in opdracht van het WODC een nulmeting uitgevoerd. In aansluiting op de nulmeting heeft het onderzoeksbureau Regioplan in opdracht van het WODC het evaluatieonderzoek in 2022/2023 uitgevoerd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Fraude en bijz. strafrecht

Datum
10 april 2025

Onze referentie
6148860

De motie Van der Linde (hogere straffen witwassen)

In de motie van het Kamerlid Van der Linde,¹ ingediend op 3 december 2019 tijdens het plenair debat over een drietal wetsvoorstellen over de aanpak van witwassen, wordt de regering verzocht met wetsvoorstellen te komen om de straffen voor (het meewerken aan of faciliteren van) witwassen te verhogen. In de motie wordt overwogen dat er uit het oogpunt van algemene en specifieke preventie forse straffen op financieel-economische criminaliteit dienen te staan. Bij brief van 18 december 2019 aan de Kamer² is aangegeven dat de uitvoering van de motie wordt betrokken bij de beoordeling van de uitkomsten van de onderhavige evaluatie van de Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit. In de voorliggende brief geeft u aan dat u samen met de minister van Financiën de Kamer op 14 mei 2025 een brief heeft gestuurd over een nieuwe aanpak voor het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. In die brief wordt aangegeven hoe met de bevindingen op het gebied van witwassen, zoals in deze brief geschetst onder 'Verhoging strafdreiging witwassen en witwassen in uitvoering van beroep en bedrijf', en met de motie Van der Linde zal worden omgegaan.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
Fraude en bijz. strafrecht

Datum
10 april 2025

Onze referentie
6148860

De motie Van Nispen/Mutluer³

Bij de begrotingsbehandeling van Justitie en Veiligheid voor 2025 hebben deze Kamerleden verzocht om een deel van het extra geld voor nationale veiligheid te bestemmen voor de aanpak van fraude, corruptie en witteboordencriminaliteit. In het commissiedebat Criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde misdaad van 6 februari jl. heeft u toegezegd om daar in deze beleidsreactie op in te gaan. In de beleidsreactie geeft u aan dat er uit de extra 100 miljoen euro voor de politie structureel 5 miljoen euro in de aanpak van corruptie zal worden geïnvesteerd. Daarnaast wordt in 2025 ruim 2,3 miljoen euro in de aanpak van online fraude geïnvesteerd. Gelet op de in de brief toegelichte investeringen, beschouwt u deze motie als afgedaan. In de brief informeert u de Kamer dat u, zoals toegezegd in het commissiedebat criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde criminaliteit van 6 februari jl., in gesprek gaat met de minister van Economische Zaken. Het zal dan onder meer gaan over mogelijke extra handvatten voor de Kamer van Koophandel tegen financieel-economische criminaliteit, de weigeringsgronden voor de Kamer van Koophandel in de Handelsregisterwet en overige verbetermogelijkheden tegen malafide praktijken.

4.2 Afstemming

De brief is afgestemd met DGO, DWJZ/SSR, DGRR/DRB, DGRR/DSK, OM, FIOD en politie.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

¹ Kamerstuk 31 477, nr. 45

² Kamerstuk 31 477, nr. 49

³ Kamerstuk 36 600 IV, nr. 88